

YATIRIMCILAR TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ İÇİN İYİMSER

30.11.2016

30.11.2016

AB Haber

Toplam ticareti 100 milyar doları aşan Türkiye ile AB arasındaki krizin ekonomiye etkisi merak konusu. DW Türkçeye konuşan uzmanlar, ekonomik gerçeklerin siyaseti yumuşatacağı görüşünde.

AB ile Türkiye arasındaki siyasi ilişkiler tarihinin en sorunlu döneminden geçerken, karşılıklı ticari ilişkilerin bu durumdan nasıl etkileneceği merak konusu. Gözler 15-16 Aralıktaki Avrupa Liderler Zirvesinden çıkacak mesajlara çevrilirken, DW Türkçeye konuşan ekonomistler ve iş dünyası temsilcileri ise bugün yaşanan diyalog krizinin yakın dönemde yerini daha sağduyulu bir ortama bırakacağı görüşünde. Yatırımcılara göre bugün Türkiye'nin AB ile bağlarının zayıfladığı düşünülse de, uzun vadede Türkiye AB değerler sistemi içinde yer almaya devam edecek.

Toplam ticaret 100 milyar doları aşıyor

Avrupa ülkeleri, son dönemde dolar kurundan enflasyon ve işsizliğe kadar peka çok alanda zor bir süreç geçiren Türk ekonomisinin en önemli ticari partneri konumunda. Türkiye ihracatının yüzde 49, ithalatının ise yüzde 39'u AB ile gerçekleştiriliyor. AB ekonomilerindeki büyüme ise doğrudan Türk ekonomisine olumlu yansıyor. Avrupa Birliği Bakanlığı verilerine göre, 1999'daki Helsinki Zirvesinde adaylık statüsü kazanan Türkiye'nin o günden bugüne AB'den aldığı mali yardımların toplamı ise 6 milyar Euroyu aşıyor. Projeler aracılığıyla kullandırılan fonlar, AB müktesebatına uyumu ve bu uyum için gerekli idari kapasite oluşturulmasını hedeflerken, bölgesel kalkınma, tarımsal ve kırsal kalkınma, sınır ötesi işbirliği ve KOBİ projelerini kapsıyor.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) verilerine göre, Türkiye'nin ABye ihracatı 2016'nın ilk 9 ayı itibarıyla yüzde 49 seviyesinde. Yani Türkiye yaklaşık 150 milyar dolarlık ihracatının yarısını ABye gerçekleştiriyor. Avrupa ülkelerinin ağır yara aldığı 2008 krizi sonrasında bu oran yüzde 39'a kadar düşse de son yıllarda AB ekonomilerindeki toparlanmaya paralel olarak Türkiye'nin ihracatı da arttı. Toplam dış ticaret hacmine bakıldığında ise Türkiye ile AB arasındaki ihracat-ithalat toplamının yıllık 120 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiği görülüyor. Bu rakamlar her yıl artma eğilimini de sürdürüyor. Özellikle Türkiye özel sektörü ve istihdam piyasası için kritik önemde olan otomotiv, tekstil ve kimya sektörleri için AB pazarı olmazsa olmaz. Türkiyede faaliyette olan 17 bin yabancı şirketin yüzde 70'i de Avrupalı şirketlerden oluşuyor.

Asıl soru: Değerler mi, çıkarlar mı?

Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Özbekistandan oluşan Şanghay 5'ine toplam 3,5 milyar dolar seviyeleri ile çok düşük seyrediyor. Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olan Almanya,

Türkiyeden tüm Şanghay 5lisi ülkelerinden daha fazla ithalat yapıyor. Öte yandan Türkiye'nin AB'nin ithalatından aldığı pay ise yüzde 1,3 ile düşük bir orana sahip. Dolayısıyla rakamlar, Türkiye ile AB arasındaki iplerin kopması halinde Türkiye ekonomisinin alacağı darbenin AB ülkelerine nazaran çok daha güçlü olacağını gösteriyor. DW Türkçeye konuşan Avrupa Birliği ve Küresel Araştırmalar Derneği Başkan Yardımcısı Can Baydarol, bugün yaşanan krizin her iki taraf için de değerler mi, çıkarlar mı sorusunu gündeme getirdiğini söylüyor.

Binlerce Avrupalı şirket etkilenir

Her iki tarafın da ilişkilerin bozulmasında sorumluluğu olduğunu vurgulayan Baydarol, Ekonomik olarak çok iç içe geçmiş bir yapı var. Gümrük Birliği'nin yenilenmesi çalışmaları devam ediyor. Bu ortamda müzakerelerin resmen sona erdirileceğini düşünmüyorum diyor. Türkiye ekonomisi açısından AB ile yakınlaşma yaşanan dönemlerin kalkınmaya ve gelişime yol açtığını kaydeden Baydarol, Düne kadar Türkiye için tek partili hükümet, IMF ve AB üyeliği birer istikrar unsuruydu. Bugün piyasalar açısından tek partili hükümet ve IMF artık birer istikrar unsuru olarak görülüyor. Ama AB ile ilişkilerin önemi hala gücünü koruyor. Türkiye ile iplerin atılması, yalnızca Türk ekonomisini değil Türkiye'de iş yapan binlerce AB şirketini de çok olumsuz etkiler şeklinde

Türkiye AB'den uzaklaşıyor algısı olumsuz

Avrupa Parlamentosu kararının tavsiye niteliği taşıması dolayısıyla tek başına yabancı yatırımcı algısı ve finansal varlıklar üzerinde etkili olmasının beklenmediğini dile getiren Odeabank Ekonomik Araştırma ve Stratejik Planlama Müdürü Şakir Turan, kısa vadede bu kararın yatırımcı davranışlarını nasıl etkileyeceğinin ölçülmesinin ise kolay olmadığı görüşünde. Türkiye'nin küresel tedarik zincirinde Avrupa ekonomilerinin önemli bir parçası olduğunu vurgulayan Turan, Dolayısıyla iki ekonomi arasında çok önemli ve uzun vadeye dayanan ticari bağlar bulunuyor. Bu bağların doğal olarak kısa vadede belirgin bir şekilde zayıflamasını veya kopmasını beklemiyoruz. Ancak siyasi ilişkilerin zarar görmesi uzun vadede ekonomik ilişkilerin yeni bir ivme kazanmasını zorlaştırıyor diyor. AB ile iplerin atılmasının Türkiye'nin ekonomik gelişiminin önünde ciddi bir engel teşkil edeceğini kaydeden Turan, yalnızca AB'den uzaklaşma algısının bile Türkiye'ye gelmeyi planlayan küresel yatırımcılar açısından negatif bir etki yarattığına işaret ediyor.

Şanghay 5lisi AB'nin alternatifi olamaz

Peki, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sık sık dile getirdiği Şanghay 5lisi Türkiye ekonomisi için AB'nin yerini tutacak bir alternatif olabilir mi?

Avrupa Birliği ve Küresel Araştırmalar Derneği Başkan Yardımcısı Can Baydarol, bu soruya net bir hayır cevabı veriyor. Şanghay 5lisinin Türkiye açısından AB'den çok NATO'nun bir alternatifi olabileceğini ifade eden Baydarol, böylesi bir makas değişiminin ise Türkiye'nin tüm sisteminde köklü bir yapısal değişim gerektirdiğinin altını çiziyor. Şu anda böylesi bir değişimin mümkün olduğunu düşünmüyorum. AB ile ekonomik ve siyasi entegrasyon görüldüğünden çok daha güçlü diyen Baydarol, AB'nin Türkiye için hala çok önemli bir istikrar çapası olduğunu söylüyor.

Ancak Şanghay 5lisinin görmezden gelinemeyecek fırsatlar içerdiğini düşünenler de var. Odeabank Ekonomik Araştırma ve Stratejik Planlama Müdürü Şakir Turan ekonomik büyüklük olarak bakıldığında AB'den daha büyük bir Pazar olan Şanghay 5lisi ile ticaretin geliştirilmesinin Türkiye'nin yararına olduğu görüşünde. Fakat, bugüne kadar Avrupa ekonomik alanı içerisinde bulunup, üretim yapısını ona göre şekillendirmiş bir ülkenin kısa zamanda farklı bir pazara yönelmesi kolay olmayabilir diyen Turan, Türkiye'nin ticaret pazarlarını çeşitlendirmesinin doğru bir hamle olacağını,

ancak bunu AB'yi kaybetme pahasına yapmasının doğru olmadığını vurguluyor.

TÜSİAD: Avrupa değerlerinin parçasıyız

Türkiye iş dünyası da AB ile ilişkilerin er geç olumlu bir düzleme kavuşacağı inancında. Türkiye iş dünyasının en büyük sivil toplum örgütü olarak bilinen Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneğinin (TÜSİAD) Başkan Yardımcısı Şükrü Ünlütürk, DW Türkçenin konuya ilişkin sorularını yanıtlarken, Aramızda yüzyıllık bir ilişki var. Avrupa değerlerinin doğal bir parçasıyız diyor.

Türkiyenin son 50 yıllık AB macerasının inişli çıkışlı günleri olduğunu, bugün yaşananların mutlaka yerini daha olumlu bir atmosfere bırakacağını söyleyen Ünlütürk, şöyle konuşuyor: AP'nin kararının önemli bir değişikliğe yol açacağını düşünmüyoruz. Son dönemde AB tarafından Türkiye'yi anlamayan, haddini aşan açıklamalar olduğunu da görmek gerekiyor. Hükümet içinde de yakın zamanda AB değerlerini önemseyen, sağduyulu açıklamalar geldi. Dolayısıyla hızla bu tartışmaları geride bırakıp, AB'nin demokratik değerlerinden nasıl faydalanacağımıza kafa yormalıyız.

Dw

Kaynak/Source: